

PROGRAM SEMINÁŘE

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE V UMĚLECKÉM VZDĚLÁVÁNÍ

téma: Elektronické knihy a e-learning v kontextu uměleckého vzdělávání

Seminář se koná **ve čtvrtek 8. října** od 10 hodin
v ZUŠ Chválenická 17, Plzeň

9:30 – 10:00 **Prezence**

10:00 – 11:20 **První blok**

- Představení projektu *Podpora uměleckého vzdělávání v ČR*
- Elektronické knihy a jejich využití v uměleckém vzdělávání (práce s e-booky, publikačním systémem pro elektronické knihy ad.) – *PaedDr. Pavel Hanousek*
- Představení Metodického portálu RVP.CZ a možnosti on-line školení formou webinářů – *Mgr. Pavlína Hublová*

11:30 – 13:00 **Druhý blok**

- Využití systémů pro výuku formou e-learningu (seznámení se systémem Moodle pro tvorbu a realizaci on-line kurzů) *PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D.*

Tel. kontakt: 604 170 749 (Robert Mimra)

Email: office@portedo.cz

Webové stránky: **www.eurohudebka.cz**

zápis semináře

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE V UMĚLECKÉM VZDĚLÁVÁNÍ

téma: Elektronické knihy a e-learning v kontextu uměleckého vzdělávání

čtvrtek 8. října od 10 hodin

ZUŠ Chválenická 17, Plzeň

Účastníci semináře:

Markéta Stolzová a Jana Štěchová (ZUŠ B. Smetany, Plzeň), Hana Seifertová a Jiří Stach (ZUŠ Chválenická, Plzeň), Kateřina Palátová (ZUŠ Starý Plzenec), Petra Vlčková a Martin Šašek (ZUŠ T. Brzkové, Plzeň), Hana Tomsová a Tereza Radová (ZUŠ Voborského, Praha 4); Robert Mimra (Portedo o.p.s.)

Lektoři:

PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D., Mgr. Pavlína Hublová a PaedDr. Pavel Hanousek

Obsah

I. Elektronické knihy	2
II. Metodický portál RVP.CZ a webináře	3
III. E-learning v kontextu uměleckého vzdělávání	5

I. Elektronické knihy

PaedDr. Pavel Hanousek z firmy Code Creator, s.r.o. (email: hanousek@codecreator.cz, tel.: 775 555 357, www.codecreator.cz) představil možnosti elektronických knih a systém elektronických knihoven. Primární výhodu elektronických knihoven formuloval Clyford Lynch (specialista ICT) takto: „Ačkoli internet poskytuje přístup k velkému množství informací, současný stav má daleko k tomu, co je obvykle chápáno jako knihovní služba – to znamená předání relevantních informací od důvěryhodných prostředníků na rozdíl od náhodně vybraných a především fádních informací.“ Elektronické knihy oproti e-learningu nabízí možnost pracovat offline, kdy je možné nejen prohlížet obsah knihy, ale také vytvářet a sdílet poznámky, upravovat texty, přehrávat videa a hudební soubory, fotografie, grafy, animace, slideshow, pracovat s interaktivními prvky atd. Stejně jako e-learningové kurzy nabízí elektronická kniha širokou paletu testů. Práce s elektronickou knihou je možná na počítači a tabletu. Formát knihy je univerzální a lze otevřít ve zdarma šiřitelné čtečce na platformě iOS, Android a v internetových prohlížečích HTML ve Windows. Firma Code Creator, s.r.o. nabízí zpracování elektronických dat (Word, PPT, foto, video), doplnění interaktivních prvků a následně vytvoření učebnice – elektronické knihy. Ucelený systém tvorby, publikace a distribuce elektronických knih umožňuje vytváření elektronických knihoven a publikování knih do tabletů a PC.

Příklady fungujících webových knihoven eMuni:

- <https://emuni.publi.cz>
- <https://eupol.publi.cz>
- <https://eosu.publi.cz>
- <https://elfhk.publi.cz>
- <https://ecichnova.publi.cz>
- <https://epurkynka.publi.cz>
- <https://ejilova.publi.cz>
- <https://esvitavy.publi.cz>
- <https://etrnkova.publi.cz>

V rámci našeho projektu nabídneme učitelům partnerských škol možnost publikovat jejich digitální materiály formou elektronických knih. Vytvoříme také šablonu pro tvorbu elektronických učebnic. Další možnosti využití tohoto systému jsou v jednání.

Více na www.publi.cz.

II. Metodický portál RVP.CZ a webináře

Mgr. Pavlína Hublová (vedoucí referátu pro správu a rozvoj Metodického portálu RVP.CZ, email: pavlina.hublova@nuv.cz) představila Metodický portál RVP.CZ, který vznikl jako podpora pro implementaci rámcových vzdělávacích programů a který nabízí prostor pro publikaci článků, komentářů, odkazů, diskusí atd. Metodický portál RVP.CZ je živý komunikační a metodicko-didaktický nástroj pro zkušené i začínající učitele a místem pro setkávání pro učitele. Konkrétně portál nabízí informační zdroje v modulech DUM a Odkazy, metodickou podporu najdete v modulech Články a Digifolio, pro sdílení zkušeností nabízí modul Diskuze a Wiki. Metodický portál RVP.CZ má kolem 25 000 návštěv týdně.

Články publikované na Metodickém portálu RVP.CZ jsou garantované, tzn., že prochází recenzemi a korekturou.

Máte-li zajímavé materiály či náměty na metodické články, můžete přispět (finanční ohodnocení kvalitních materiálů je pak příjemnou odměnou).

V sekci **DUM** jsou uvedeny digitální výukové materiály včetně audio a videozáznamů. Materiály jsou publikovány pod licencí Creative Commons: „Creative Commons, zkráceně CC, je soubor veřejných licencí, které přinášejí nové možnosti v oblasti publikování autorských děl: posilují pozici autora při rozhodování, za jakých podmínek bude dílo veřejně zpřístupněno.“¹

V modulu **Odkazy** jsou uvedeny linky na zahraniční i české portály či další sbírky zajímavých zdrojů pro výuku.

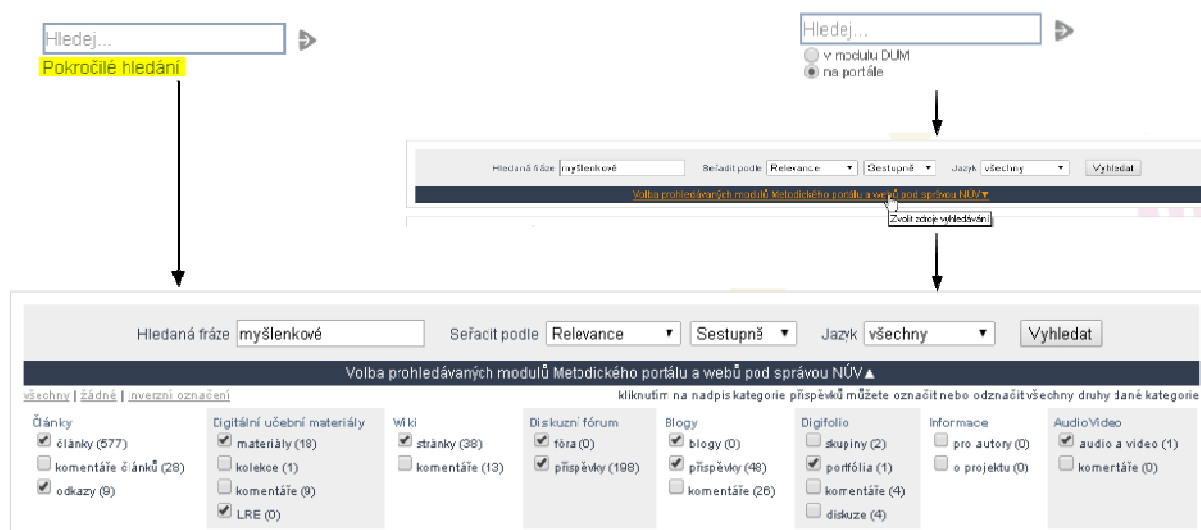
Pokud nenajdete na portálu to, co chcete, můžete sami vložit odkaz, je to záležitost na deset minut.

Komunitní část (např. modul Diskuze, Wiki, Digifolio) není garantovaná, je možné využívat podle potřeby, např. nahrávat materiály, vkládat texty, komentovat. Formou komentářů lze současně získat zpětnou vazbu ke svým sdíleným materiálům a textům. V modulech Wiki a Digifolio si sami určujete, s kým svůj obsah sdílíte.

Modul **Diskuse** nabízí prostor pro sdílení zkušeností, například v oblasti implementace RVP. Modul **Wiki** nabízí například Knihovnu pro sdílení pedagogických znalostí, Kabinet s učebními pomůckami – např. Pedagogický lexikon, nebo Sborovnu pro sdílení plánování výuky. Vkládání příspěvků je snadné a intuitivní. V modulu **Digifolio** je možné shromáždit kolegy a spolupracovníky a vytvořit si tak bezpečné prostředí pro spolupráci a komunikaci, tzv. osobní vzdělávací síť. Modul **Kolekce** je prostorem pro shromažďování a třídění zajímavých materiálů z celé široké nabídky Metodického portálu RVP.CZ.

¹ O.S., Remedium, „The Power of Open: licence Creative Commons ve světě a v České republice.“ *Metodický portál: Články* [online]. 19. 03. 2013, [cit. 2015-10-14]. Dostupný z WWW: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/17309/THE-POWER-OF-OPEN-LICENCE-CREATIVE-COMMONS-VE-SVETE-A-V-CESKE-REPUBLIC.html/>. ISSN 1802-4785.

Pro podrobnější vyhledávání na Metodickém portálu RVP.CZ (<http://goo.gl/TDZgnK>) je možné využít pokročilé funkce, které omezují nebo naopak specifikují moduly (typy materiálů), které chcete v rámci nabídky portálu vyhledat.

Portál také v průběhu celého roku 2014 nabízel podrobné informace k Roku české hudby. Bylo zde možné prezentovat akce (nejen) základních uměleckých škol prostřednictvím jednoduchého dotazníku.

Webináře

Již čtvrtým rokem nabízí Metodický portál RVP.CZ svým uživatelům **tematická setkání ve virtuálním prostředí**. Mají formu webinářů, webových seminářů. Konají se (dle přání uživatelů) obvykle ve večerních hodinách. Přes zvukové zařízení mohou účastníci spolu s ostatními naslouchat hostům a sledovat na obrazovce prezentace. Případné komentáře a dotazy píšou do chatu. Z každého webináře je zveřejněn na Metodickém portálu RVP.CZ záznam, který je (standardně) dostupný pod licencí Creative Commons.

On-line semináře mají své klady i zápory. Mezi zápory můžeme počítat nutnost technického vybavení (notebook, připojení k Internetu) nebo silnou motivaci. Naopak minimální náklady a dostupnost z domova jsou oceňovanými klady nejen ze strany organizátorů, ale i účastníků.

Možné využití on-line prostředí:

- Organizace on-line konferencí a širších porad týmu;
- Přednášky odborníků pro široké spektrum uživatelů (nejen) z České republiky (možnost oslovení i zahraničních lektorů);
- Přednáška či seminář se záznamem pro studenty, kteří se nemohou akce zúčastnit, a jejíž záznam může pak lektor použít i v další výuce (tzv. převrácená třída).

Užitečné odkazy:

- <http://audiovideo.rvp.cz/kategorie/W>
- <http://rvp.cz/online-setkavani>
- <http://webinare.rvp.cz/>

Prezentace Pavlína Hublové z vystoupení je dostupná v on-line podobě: <https://goo.gl/5YZ28n>.

III. E-learning v kontextu uměleckého vzdělávání

PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D. (http://www.edutip.cz/?page_id=105, email: rohlikova@gmail.com), která bude v projektu *Podpora uměleckého vzdělávání v ČR* pracovat jako koordinátorka digitálních technologií ve vzdělávání, hovořila o systémech pro výuku formou e-learningu.

V širší definici je e-learning vymezen jako jakékoli učení se prostřednictvím elektronických médií (CD, audio, video, TV, telefon, počítače, intranet, Internet...). Užší definice hovoří o e-learningu jako o řízeném samostudiu prostřednictvím počítače připojeného k Internetu. Lucie Rohlíková dále hovořila o formách e-learningu:

- off-line e-learning,
- synchronní on-line learning (videokonference, virtuální třída, webinář),
- asynchronní on-line learning (studijní texty a aktivity, podpora tutora, komunikace, spolupráce),
- smíšený typ – blended learning.

Nejrozšířenější typ e-learningu je blended learning – tedy kombinace e-výuky s běžnou výukou ve třídách (například kombinace distančního e-learningového kurzu spojená s úvodním a závěrečným seminářem). V Severní Americe a Evropě byly podle studie z roku 2009 následující poměry jednotlivých typů výuky – blended learning (tj. výuka s využitím počítačů ve třídách, studijních opor apod.) 90 %, vše distančně 10 %. Učitelé tedy téměř vždy využívají při výuce nebo při přípravě výuky digitální technologie (informace z Internetu, textový editor atd.).

Hlavní potenciál e-learningu je v novém přístupu ke vzdělávání, využití multimediálních prvků, v aktivním zapojení studujících, nebo v adaptabilitě výukových materiálů. Další výhody e-learningu jsou:

- rychlá dostupnost materiálů,
- snadná aktualizovatelnost a „znovupoužitelnost“ výukových materiálů,
- nové komunikační možnosti,
- možnost vysoké míry customizace (tj. individuálnímu přizpůsobení výuky jednotlivým žákům),
- okamžitá zpětná vazba,
- průběžná interakce studijní skupiny.

V rámci projektu *Podpora uměleckého vzdělávání v ČR* budeme využívat platformu **Moodle**. Jedná se o softwarový balíček pro tvorbu výukových systémů a elektronických kurzů na internetu. Moodle je poskytován zdarma jako otevřený software spadající pod obecnou veřejnou licenci GNU. První verze Moodlu byla zveřejněna v roce 2002 a do dnešního dne tento systém využívají miliony uživatelů.

Standardní verze kurzů Moodle umožňuje do on-line kurzů vkládat např.:

- studijní materiály ve formě HTML stránek, souborů ke stažení, Flash animací atd.,
- diskusní fóra s možností odebírání příspěvků emailem,
- úkoly pro účastníky kurzů,

- automaticky vyhodnocované testy (řada různých typů testových úloh),
- interaktivní slovníky a databáze,
- ankety,
- vzdělávací obsah podle specifikace SCORM (<https://cs.wikipedia.org/wiki/SCORM>).

Moodle umožňuje evidenci studijních výsledků. Činnost uživatelů je zaznamenávána v protokolech a souhrnných statistikách. (zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Moodle>)

Lucie Rohlíková pro potřeby projektu vytvořila pilotní e-learningový kurz **Tvorba kurzu v LMS Moodle**. Kurz je dostupný na <http://www.euromoodle.cz/>. Vytvoření uživatelského účtu si vyžádejte na office@portedo.cz.

Kurz podrobně představuje základní nástroje systému Moodle. V úvodu jsou vysvětleny nástroje pro správu kurzů. Dále je popsána obvyklá struktura kurzů, možnosti vkládání obrázků a odkazů, pravidla pro uvádění zdrojů a literatury a další formální náležitosti e-learningového kurzu. V úvodu kurzu je také obvykle založeno diskusní fórum, které zjednodušuje komunikaci mezi tutorem (lektorem) a studenty.

V další kapitole kurzu jsou představeny formáty studijních materiálů:

- **Soubor** může být samostatná stránka kurzu, případně pracovní soubory v libovolných programech – například v notačních softwarech (podmínkou však je, že mají studenti nainstalovány tyto programy na svých počítačích).
- **Kniha** je vlastně více strukturovaný Soubor (je možné vytvářet kapitoly a podkapitoly). Velkou výhodou Knihy je to, že můžeme celý obsah na jedno kliknutí převést do jednoho souboru a vytisknout.
- **Složka** nabízí přehledné úložiště pro více příloh a studijních opor.
- **Popisek** umožňuje mezi jednotlivé odkazy k aktivitám vkládat doplňující texty.
- **Interaktivní slovník** může doplňovat nejen lektor (tutor), ale i studenti kurzu.
- **Přílohy** – např. soubory v MS Word, Excel nebo PowerPoint, PDF, obrázek, audio atd.

V textu mohou být vloženy videa z [YouTube.com](https://www.youtube.com), je možné přímo do textu implementovat například kvízy z Quizlet.com (<https://quizlet.com/64243908/scatter/embed>), nebo další „vnořené“ odkazy, které se zobrazují přímo na stránce kurzu.

Součástí e-learningového kurzu mohou být také další formáty činností a studijních materiálů:

- **Odkazy** na webové stránky.
- **Úkoly** umožňují lektorovi zadat studentům úkoly, hodnotit odevzdaná řešení a komentovat je. Studenti mohou odevzdat libovolný soubor (textové dokumenty, soubory v notačních editorech, obrázky, audio nebo video).
- **Test** – prostředí Moodle nabízí velké množství typů testových úloh včetně využití multi-mediálních prvků, je možné míchat úlohy a/nebo odpovědi v rámci jednotlivých úloh, je možné generovat náhodné úlohy, prostředí Moodle nabízí nastavení časových limitů na vypracování testů, je zde přehledná zpětná vazba atd.
- **Anketa** umožňuje vedoucímu kurzu položit otázku a definovat výběr z více odpovědí.

Je důležité upozornit na rozdíl v aplikaci autorských práv. Na učitele během výuky ve třídě se vztahuje § 35 zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon) – zde je definována výjimka pro užití autorských děl v rámci výuky nebo školních představeních. Publikací e-learningového kurzu na internetu se však učitel stává tutorem (lektorem), který je vázán přísnějšími pravidly autorského zákona.

V praxi to znamená pečlivě dbát na citace zdrojů a literatury. Použité obrázky, videa a zvukové soubory je nutné čerpat buďto z volných zdrojů (public domain) nebo používat zdroje pod licencí Creative Commons (seznam webů pod touto licencí najdete na <https://search.creativecommons.org/>).

PowerPointovou prezentaci Lucie Rohlíkové najdete na <http://goo.gl/9trdHF>.

dne 29. 10. 2015 zapsal Robert Mimra

Portedo o.p.s.

office@portedo.cz

eurohudebka.cz